

ŚCIEŻKA EDUKACYJNO - HISTORYCZNA PRZYGOTOWANA PRZEZ UCZNIÓW
KL. I LA XI LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO Z ODDZIAŁAMI DWUJĘZYCZNYMI
W SZCZECINIE

„ZACHOWAĆ PAMIĘĆ” OBOZY PRACY PRZYMUSOWEJ NA TERENIE SZCZECINA W OKRESIE II WOJNY ŚWIATOWEJ

*„Obozy pracy przymusowej dla
robotników cudzoziemskich
w Szczecinie (1939–1945)”
Tomasza Ślepowrońskiego*

Obozy pracy przymusowej dla robotników cudzoziemskich w Szczecinie (1939 - 1945)

Celem naszego przedsięwzięcia było przede wszystkim odkrywanie nieznanych kart historii Szczecina.

Większość z nas nie miała świadomości, że na terenie Szczecina znajdowało się około 135 obozów pracy przymusowej¹. W czasie II wojny światowej z powodu koncentracji przemysłu, obszar naszego miasta był największym na Pomorzu Zachodnim kompleksem obozów pracy przymusowej. Trafiali do nich głównie robotnicy przymusowi i jeńcy z Polski². Wraz dalszymi podbojami hitlerowskich Niemiec, do Szczecina napływały również transporty Francuzów, Belgów, Serbów i narodów zamieszkujących Związki Radzieckie.

W październiku 1940 r. liczba robotników cudzoziemskich wynosiła 19,5 tys., pod koniec grudnia 1943 r. przekraczała 43 tys. Jeden z największych transportów, który przybył do Szczecina w maju 1940 r., liczył około 2000 tys. mieszkańców Łodzi.

Poznawać historię obozów to poznawać także historię ludzi, więźniów. Ludzi, którzy musieli się mierzyć z trudną rzeczywistością życia w obozach pracy, podejmując codzienną walkę, wykazując się hartem ducha i niezłomnością. Niestety, często pamięć o tych ludziach zaginęła, nie znamy ich nazwisk, adresów. Chcieliśmy na miarę naszych możliwości zachować o nich pamięć.

Ścieżka edukacyjno- historyczna to także realizacja autorskiego pomysłu Pani Sylwii Klik, naszego opiekuna, i uczestników X Krucjaty na „żywą lekcję” historii. Chcieliśmy pokazać, że można zgłębiać historię na różne sposoby.

1. Historia Szczecina, T. Białecki, s. 260; Bogdana Frankiewicz podaje liczbę większą, około 150 obozów
2. Szczecin i jego miejsca, Trzecia Konferencja Edukacyjna, 2010 r., [w:]Polskie ślady w Szczecinie do 1945 r. – projekt wycieczki edukacyjnej, Tomasz Ślepowroński,s. 239

Polских robotników przymusowych można było poznać na ulicach Szczecina po noszonym na ubraniu znaku „P”. Od połowy 1940 r. zaczęła znacznie wzrastać liczba zatrudnianych Polaków i Polek w szczecińskich fabrykach, toteż język polski było coraz częściej słychać na ulicach miasta, co nie spotykało się z przychylnością ludności niemieckiej.

Polakom nie wolno było uczęszczać do kin i lokali, jeździć środkami lokomocji poza jazdą do pracy, uczestniczyć wspólnie z Niemcami we mszy świętej. Ograniczone zostały także godziny zakupów dla ludności polskiej oraz przebywanie w mieście: latem do godziny 21, zimą do godziny 22. Ta izolacja społeczna przyczyniała się do efektywnej kontroli. Za zaniebdania, opóźnienia w wykonywanej pracy bądź złamanie obowiązujących przepisów wymierzano wysokie kary pieniężne, obóz pracy wychowawczej lub obóz koncentracyjny. Natomiast kontakty seksualne Polaków z Niemkami skutkowały dla Polaka karą śmierci.

Ustanowiono specjalne prawo karne wobec Polaków.
4 grudnia 1941 roku prawo to przewidywało za każdy odruch niechęci i oporu Polaka wobec władz hitlerowskich karę śmierci lub obóz karny, a co najmniej ciężkie więzienie. Uprozczone postępowanie karne oraz natychmiastowe wykonywanie wyroków praktycznie pozbawiały wywiezioną ludność polską opieki prawnej.

*Naszywka z literą „P” (bawełna).
Archiwum Państwowe w Szczecinie,
Zbiór Bogdana Frankiewicza (1923-
2003), sygn. 72.*

Ścieżka edukacyjno - turystyczna „ZACHOWAĆ PAMIĘĆ - OBOZY PRACY PRZYMUSOWEJ NA TERENIE SZCZECINA W OKRESIE II WOJNY ŚWIATOWEJ” może być propozycją dla tych wszystkich, którzy poszukują nowych sposobów na popularyzowanie historii lokalnej. Jej przeprowadzenie nie wymaga wielu przygotowań, a korzyści są znaczne. Przede wszystkim uczymy się „żywej historii”, historii, która bezpośrednio nas dotyczy i miejsc, które codziennie mijamy.

Bibliografia:

1. *Praca przymusowa na Pomorzu Zachodnim w latach II wojny światowej*, Bogdan Frankiewicz, 1969 r.
2. *Szczecin i jego miejsca*, Trzecia Konferencja Edukacyjna, 2010 r., [w:]Polskie ślady w Szczecinie do 1945 r. – projekt wycieczki edukacyjnej, Tomasz Ślepowroński
3. *Obozy hitlerowskie na Pomorzu Zachodnim i Gdańskim w latach II wojny światowej, Szczecin 1989*: Bogdan Frankiewicz, *Obozy hitlerowskie na Pomorzu Zachodnim 1939-1945*
4. *Historia Szczecina*, T. Białecki.
5. <https://www.google.pl/maps/@53.410046,14.5233897,13.56z>

**Ścieżka edukacyjno - historyczna została przygotowana przez
uczniów
kl. I LA XI Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami
Dwujęzycznymi
w Szczecinie**

Opiekun: Sylwia Klik

Aleksander Hus

Robert Aleksanderek

Krzysztof Zięba

Kamil Arciuch

Bartosz Nazaruk

Dziękujemy za uwagę!